

GENEL HACİZ YOLU İLE İLAMSIZ TAKİPLERDE İTİRAZ SÜRESİ

Av. Talih UYAR (*)

Ödeme emrine itiraz için yasa y e d i g ü n l ü k bir süre öngörmüştür. (İİY. mad. 62/I) (**) Bu süre, «ödeme emrinin tebliğinden itibaren» işlemeye başlar.

I — Ödeme emri borçluya «usulsüz olarak» tebliğ edilmişse, borçlu şikâyet yolu ile, Tetkik Merciiine başvurup «usulsüz tebligattan haberdar olduğu tarihin (öğrenme=ittıla tarihinin), 'tebliğ tarihi' olduğu» şeklinde bir karar getirmediğe, ödeme emrinin kendisine (usulsüz) tebliğ tarihi, itiraz süresine başlangıç olur. Başka bir deyişle, ödeme emrinin usulsüz olarak (yani Tebligat Yasasına aykırı olarak) tebliği halinde, borçlunun yedi gün içinde şikâyet yolu ile Tetkik Merciiine başvurup, «ödeme emrinin tebliğ tarihinin kendisinin bildirdiği tarih olarak düzeltilmesi»ni isterken, aynı zamanda yedi günlük itiraz süresini geçirmeden icra dairesine başvurup «ödeme emrine itiraz etmesi» gerekir, aksi takdirde hakkındaki takip kesinleşir...(1).

Yüksek mahkeme, «bir tüzel kişiye 'bizzat kendisine' şeklinde yapılan tebligatın geçersiz olacağını, bu durumda muhatabın (borçlunun) 'tebligatı aldığı tarih'in, tebliğ tarihi sayılıp, itiraz süresinin buna göre hesaplanacağını» (2), «borçlulardan birine ait ödeme emrinin diğer borçlunun eşine tebliğ edilmiş olmasının usulsüz sayılacağını, bu durumda bu borçlunun bildireceği tebliğ tarihine göre, itiraz süresinin başlayacağını» (3) belirtmiştir...

(*) Manisa Barosu Avukatlarından.

(**) **MADDE: 62/I —** «İtiraz etmek isteyen borçlu, itirazını, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, dilekçe ile veya sözlü olarak, icra dairesine bildirmeye mecburdur.»

(1) Bknz: 12.HD. 29.12.1988 T. 4634/16297; 23.12.1988 T. 11549/15969; 5.12.1988 T. 2969/14853; 29.11.1988 T. 2229/14591; 7.10.1988 T. 13567/11055 vb.

(2) Bknz: 12.HD. 22.6.1989 T. 5541/9500.

(3) Bknz: 12.HD. 20.4.1989 T. 3729/5830.

Sürenin hesaplanmasında, süreler hakkındaki genel hükümler uygulanır (İİY. mad. 19) (4).

Ödeme emrinde, itiraz süresi «7 günden fazla» gösterilmişse, gösterilen süre içinde yapılan itiraz geçerli sayılır (5). Eğer ödeme emrinde itiraz süresi «hiç belirtilmemiş» ise, yasal süreye bakılmaksızın, itirazın süresi içinde yapıldığı kabul edilir (6).

İİY. mad. 56, «itiraz süresi» hakkında da uygulanır. İtiraz süresi kesilmez. Bu nedenle, örneğin; ödeme emrine karşı ş i k â y e t yoluna gidilmiş olsa bile, itiraz süresi işler (7).

Yedi günlük i t i r a z s ü r e s i içinde itiraz edilmezse, ödeme emri ve icra takibi kesinleşir. İtiraz süresi geçtikten sonra yapılan itiraz kural olarak geçerli olmayıp, sonuç doğurmaz (8). Bunun tek ayrığı (istisnası), İİY. mad. 65'de öngörülmüş olan «gecikmiş itiraz»dır. Bu maddede, kusuru olmaksızın bir özür (engel) nedeniyle süresinde takibe itiraz edememiş olan borçluya, bu itirazını sonradan yapabilme olanağı tanınmıştır (9).

İcra memuru, «itirazın süresinde olup olmadığını» kendiliğinden araştırmak zorundadır. Bu nedenle, İİY. mad. 62'deki süreyi «zamanaşımı süresi» olarak nitelendirmek (10) hatalıdır. Çünkü bu süre «hak düşürücü süre»dir. Gerekçede de belirtildiği gibi (11) «itirazın süresinde olup olmadığını» tesbit edecek olan icra memurudur. İlgililer, icra memurunun takdirini doğru bulmuyorlarsa, Tetkik Merciiine şikâyetle bulunarak, bunun düzeltilmesini isteyebilirler.

II — Borçlunun ödeme emrine itiraz edebilmesi için, kendisine «ödeme emri» tebliğ edilmiş olması gerekir. Başka bir deyişle,

-
- (4) Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T.** Takip Hukukunda Süreler (ABD. 1981/3, sh: 367 vd.)
- (5) Bknz: 12.HD. 26.4.1982 T. 3400/3598.
- (6) Bknz: 12.HD. 26.4.1982 T. 3400/3598.
- (7) **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukuku, sh: 123.
- (8) Bknz: 12.HD. 5.6.1989 T. 1/8263; 29.12.1988 T. 4036/16247; 24.3.1988 T. 6197/3641 vb.
- (9) Ayrıntılı bilgi için bkz: İleride; Açıklama: V.
- (10) **UYGUR, T.** Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Süreler (ABD. 1975/5, sh: 685).
- (11) Bknz: «...İtirazın müddetinde olup olmadığını tesbit edecek olan icra memurudur. İlgililer, icra memurunun takdirini doğru bulmuyorsa, tetkik merciiine şikâyetle bulunarak bunun düzeltilmesini isteyebilirler» 'İİY. mad. 66'ya ait Adalet Komisyonu Raporu Gerekçesi' (**UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 1, sh: 703).

kendisine ödeme emri tebliğ edilmemiş olan borçlu hakkında, ödeme emrine itiraz süresi işlemeye başlamaz (12).

Hakkında takibe geçildiğini öğrenen borçlu bu aşamada -yani; alacaklının «takip talebi»nden sonra fakat kendisine «ödeme emri» tebliğ edilmeden önce- yapılan takibe itiraz edemez mi? **Yüksek mahkeme** (13) -daha sonra kendisine ödeme emri tebliğ edilmesi koşuluyla- bu aşamada borçlunun yapacağı itirazın «geçerli olduğunu» kabul etmiştir. Pratik gereksinmelerle, biz de bu uygulamayı tasvip ediyoruz (14-15). Ancak borçluya -itiraz'dan sonra dahi- hiç ödeme emri tebliğ edilmemişse, itiraz geçerli olmaz daha doğrusu «ödeme emrine itiraz»ın varlığından bahsedilemez (16). İtiraz, «ödeme emri»ne yönelik olduğundan, ancak ilk gönderilen ödeme emrine karşı borçlu itiraz hakkına sahiptir. Takip kesinleştikten sonra usulsüz olarak gönderilen ödeme emri, borçluya itiraz hakkı vermez (17). Aynı şekilde, yenileme dilekçesinin (muhtırası-nın) borçluya tebliği de, borçluya itiraz hakkı vermez... (18).

III — Ödeme emrine itiraz süresi yedi gün ise de, yüksek mahkeme;

a) **Takas ve mahsup** iddiasının (19) (BY. mad. 118) bir süreye bağlı olmadan, takibin her aşamasında, icra dairesine (veya takibin şekline göre; Tetkik Mercine),

b) **Terekenin borca batık olduğuna** dair iddianın (20) (MY. mad. 545; İY. mad. 68/IV) -bunu ilâmla belgelendirmek koşuluyla- her zaman icra dairesine (veya Tetkik Mercine), bildirilebileceğini kabul etmiştir.

IV — İtiraz tarihi hangi tarihtir? Yani borçlu, hangi tarihte itiraz etmiş sayılır?

- (12) Bknz: 12.HD. 12.4.1988 T. 5993/4720; 12.5.1986 T. 5391/5560; 20.3.1986 T. 9502/3088; 29.12.1983 T. 12230/11356.
- (13) Bknz: 12.HD. 7.2.1990 T. 13300/808; 21.12.1989 T. 6785/15760; 27.5.1986 T. 12359/6314; 24.2.1983 T. 304/1334.
- (14) Aynı görüşte: **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, sh: 246.
- (15) Karş: **ÜSTÜNDAĞ, S.** a.g.e. sh: 120.
- (16) Bknz: 12.HD. 7.2.1990 T. 13300/808.
- (17) Bknz: 12.HD. 2.6.1983 T. 3154/4398; 2.6.1983 T. 3174/4408.
- (18) Bknz: 12.HD. 3.4.1986 T. 9951/3856 (İleride; İçt. No: 16)
- (19) Bknz: 12.HD. 7.3.1989 T. 7711/3212; 5.11.1987 T. 15063/11202.
- (20) Bknz: 12.HD. 22.1.1981 T. 8094/462.

Bilindiği gibi itiraz ya **dilekçe ile** veya **sözlü olarak** yapılır (21). Eğer itiraz **dilekçe ile** yapılmışsa; dilekçedeki «havale tarihi» (22) (ve dilekçenin icra tutanağına geçirilme tarihi) (23) itiraz tarihi sayılır. İtiraz dilekçesi posta ile gönderilmişse, «itiraz dilekçesinin icra dairesine ulaşma tarihi» itiraz tarihidir (24). İtiraz dilekçesi, başka bir icra dairesi vasıtasıyla gönderilmişse, dilekçenin o icra dairesine verilme tarihi, itiraz tarihi sayılır... (25).

Eğer itiraz **sözlü** olarak yapılmışsa, bu beyanın tutanağa geçirilip altının icra müdürü (ya da yardımcısı) ve borçlu tarafından imzalandığı tarih, «itiraz tarihi» sayılır.

V — Ödeme emrine itiraz için yasanın öngörülen yedinci ünlük süresinde borçlu «önleyici nedenlerle» itiraz hakkını kullanamamışsa, yasa yapıcı kendisine -bu özürünü kanıtlama koşuluyla- bir başka olanak daha tanımıştır. Bu durumdaki borçlulara tanınan ve İY. mad. 65(*) de düzenlenmiş olan bu olanak,

(21) Bknz: Yuk. «Birinci Bölüm», Açıklama: I «sh: 2-5».

(22) Bknz: 12.HD. 13.5.1986 T. 11970/5636 (İleride; İçt. No: 15) — 27.1.1986 T. 7448/807.

(23) **KURU, B.** age., sh: 259.

(24) Bknz: 12.HD. 12.2.1990 T. 8135/1049; 17.4.1985 T. 13755/3660 — 24.11.1980 T. 8037/8371.

(25) Bknz: 12.HD. 24.11.1980 T. 8037/8371.

Gecikmiş İtiraz :

(*) **MADDE : 65 —** «Borçlu kusuru olmaksızın bir mâni sebebiyle müddeti içinde itiraz edememiş ise paraya çevirme muamelesi bitinceye kadar itiraz edebilir.

Ancak borçlu mânin kalktığı günden itibaren üç gün içinde mazeretini gösterir delillerle birlikte itiraz ve sebeplerini ve müstenidatını bildirmeye ve müteakip fıkra için yapılacak duruşmaya taallük eden harç ve masrafları ödemeye mecburdur.

İtiraz üzerine tetkik mercii ancak gecikme sebebinin mahiyetine ve hadisenin özelliklerine göre takibin tatilini tensip edebilir. Mercî tetkikatını evrak üzerinde yapar. Lüzumu halinde ki tarafı hemen davetle mazeretin kabûle şayan olup olmadığına karar verir. Duruşmaya karar verilmemesi halinde borçludan alınan masraflar kendisine iade olunur.

Mazeretin kabulü halinde icra takibi durur. Aynı celsede alacaklı itirazın kaldırılmasını sözlü olarak da isteyebilir. Bu takdirde tahkikata devam olunarak gerekli karar verilir.

Daha önce borçlunun mallarına haciz konulmuşsa mazeretin kabulü kararının tefhim veya tebliği tarihinden itibaren alacaklı yedi gün içinde itirazın kaldırılmasını istemez veya aynı süre içinde 67. maddeye göre mahkemeye başvuramazsa haciz kalkar.»

« gecikmiş itiraz »dır.

A — Koşulları: Borçlunun «gecikmiş itirazda» bulunabilmesi için;

a) Kusuru olmaksızın,

b) Bir engel (özür) nedeniyle süresi içinde itiraz edememiş olması gerekir.

Borçlunun zamanında itiraz etmesine engel olan hususun, borçlunun kusuruna dayanmaması gerektiği gibi, aynı zamanda borçlunun itiraz süresi içinde icra dairesine başvurmasını da önleyebilecek nitelikte olması gerekir. Örneğin; borçlunun icra dairesine başvurarak itirazda bulunmasına ya da bu amaçla bir vekil atmasına engel olacak derecede ağır hasta olması (26), borçlunun yangın, deprem, yer kayması, su basması gibi bir âfet nedeniyle icra dairesine itiraz için başvuramaması (27), ya da borçlu adına tebligatı alan kimselerin -7201 sayılı Tem. Y. mad. 16- borçluyu -borçlunun o sırada seyahatte bulunması nedeniyle- (28-29) zamanında haberdar edemedikleri için, borçlu süresinde ödeme emrine itiraz edememişse, (30-31) borçlu «kendi kusuruna dayanmayan bir engel» sebebiyle, ödeme emrine itiraz edememiş sayılmalıdır.

Yargıtay önceleri (32), «usulsüz tebligat» halinde borçlunun «gecikmiş itiraz» yoluna başvurabileceğini bildirmişse de, daha sonra bu hatalı tutumunu terk etmiştir. Yüksek mahkeme, yeni içtihatlarında; g e c i k m i ş i t i r a z'ın «kendisine usulüne uygun olarak tebligat yapılan ve fakat kusuru olmaksızın bir engel nedeniyle süresi içinde itirazda bulunamayan» borçlular için öngörülen bir başvuru şekli olduğunu, tebligatın u s u l s ü z yapı-

-
- (26) Bknz: 12.HD. 12.11.1981 T. 6852/8280 — 26.2.1981 T. 281/1857 — 26.1.1981 T. 8671/585 — 7.7.1980 T. 4256/5941 — 2.7.1980 T. 4344/5799 — 18.3.1980 T. 1004/2566 — 16.10.1979 T. 7062/8028 — 25.4.1985 T. 14267/3936.
- (27) **KURU, B.** age., sh: 264 — **İNAN, Y. Z.** İcra Takibinde İtiraz ve Şikâyetler, sh: 54.
- (28) Bknz: 12.HD. 13.6.1985 T. 788/5990 — 16.5.1984 T. 5040/6178 — 13.3.1984 T. 126/2919 — 29.2.1989 T. 12566/2230 — 5.11.1974 T. 9256/9512.
- (29) Karş.: 12.HD. 20.2.1990 T. 13610/1456.
- (30) **KURU, B.** age., sh: 265 — **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, sh: 417 — **ERMAN, E. S.** Poliçe - Bono - Çek, sh: 336 — **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku, sh: 170 — **ÜSTÜNDAĞ, S.** age., sh: 124.
- (31) Bknz: 12.HD. 13.6.1985 T. 788/5990 — 16.5.1984 T. 5040/6178 — 13.9.1984 T. 126/2919 — 29.2.1984 T. 12566/2230 — 5.11.1974 T. 9256/9512.
- (32) Bknz: İİD. 21.11.1963 T. K.: 12080 (Bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli - İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 1, sh: 695).

miş olması halinde, borçlunun, Tebligat Yasasının 32. ve İcra ve İflâs Yasasının 16. maddesi gereğince «tebligattaki usulsüzlüğü» ş i k â y e t yolu ile Tetkik Merciiine bildirmesi gerektiğini kabul etmiştir.

Usulsüz tebliğ halinde, ödeme emrinin borçluya tebliğ tarihi; 'borçlunun «usulsüz tebliği öğrendiğini» bildirdiği tarih' olduğundan (Teb. Y. mad. 32; Teb. Tüz. mad. 51/II) ödeme emrine itiraz süresi, bu tarihten itibaren başlar (33). Bu nedenle, ödeme emrinin usulsüz olarak tebliğ edilmiş olması halinde borçlunun bir taraftan, Tetkik Merciiine şikâyet yolu ile başvurup «ödeme emrinin tebliğ tarihinin düzeltilmesi (yani; kendisinin usulsüz tebligatı öğrendiği tarihin, tebliğ tarihi olarak kabul edilmesi) konusunda karar verilmesini isterken diğer taraftan, bu konuda verilecek kararı beklemeden, takip şekline göre takibe ve borca itiraz sebeplerini de ilgili yere yani i c r a d a i r e s i'ne (İİY. mad. 62) ya da T e t k i k M e r c i i n e (İİY. mad. 168/4, 5) bildirmesi gerekir.

Yüksek mahkeme (34), yeni kararlarında -doğru olarak- «tebligatın usulsüzlüğünün gecikmiş itiraz nedeni yapılamayacağını» belirtmiştir.

B — Gecikmiş itirazın yapılması : Borçlu, «gecikmiş itirazda bulunma hakkı»nın doğduğu durumlarda;

a) Engelin (özürün) kalktığı günden itibaren üç gün içinde (35),

b) Özürünü gösteren kanıtlarla birlikte, (**yüksek mahkeme**; hastalık nedeniyle gecikmiş itirazda bulunulması halinde, «hastalığın icra dairesine (veya Tetkik Merciiine) itiraz etmek için gitmeye veya vekil tayin etmeye engel olacak nitelikte bulunmasını (36)» ve «bu hastalığı belirten raporun protokol numarası taşınmasını (37)», -yani hastalığın resmi doktor raporu ile belgelendirilmesini, özel doktorların verdikleri raporların sağlık müdürlüğüne onaylı

(33) **UYAR, T.** Takip Hukukunda Tebligat (ABD. 1980/4, sh: 447).

(34) Bknz: 12.HD. 22.12.1989 T. 6495/15840 — 14.6.1989 T. 279/8945 — 18.5.1989 T. 12382/7373 — 31.3.1988 T. 6430/4060 — 29.3.1988 T. 6361/3887 — 22.3.1988 T. 6138/3471.

(35) Bknz: 12.HD. 19.6.1986 T. 13150/7069 — 28.3.1983 T. 977/2292.

(36) Bknz: 12.HD. 12.11.1981 T. 6852/8280 — 26.2.1981 T. 281/1857 — 26.1.1981 T. 8671/585 — 18.3.1980 T. 1004/2566 — 16.10.1979 T. 7062/8028 — 12.HD. 25.4.1985 T. 14267/3936.

olmasını aramaktadır... Ayrıca, borçlunun dayandığı özürün niteliği tanık dinlenmesini gerektiriyorsa -örneğin; yangın, deprem, yer kayması, su basması gibi nedenlerle borçlu süresi içinde ödeme emrine itiraz edemediğini ileri sürüyorsa- «tanık listesi»ni de borçlu -Tetkik Merciiine- vermek zorundadır... (38)).

c) İleri sürdüğü -takibe ve borca- itiraz sebeplerini ve bunların dayanaklarını (39),

d) Duruşma harç ve giderlerini peşin ödemek koşuluyla,

e) Takibin yapıldığı yerdeki Tetkik Merciiine (40), bildirmek zorundadır.

Borçlunun, Tetkik Mercii yerine icra dairesine yapacağı başvuru geçersiz olup, takibin kesinleşmesini önlemez (41).

Borçlu, «gecikmiş itiraz» yoluna, en geç **paraya çevirme işlemi bitinceye kadar**, engelin kalkmasından itibaren üç gün içinde olmak koşuluyla, başvurabilir.

İflâs yolu ile takiplerde; Ticaret Mahkemesince «iflâsa hükümlüncaya kadar» borçlu -Ticaret Mahkemesine- gecikmiş itirazda bulunabilir (İİY. mad. 173/III). **Bir görüşe göre** (42) alacaklının başvurusu üzerine dosyanın henüz -İİY. mad. 173/III gereğince gecikmiş itirazı inceleyecek olan- Ticaret Mahkemesine gönderilmemiş olduğu aşamada, gecikmiş itirazın icra dairesine yapılabilmesi de kabul edilmelidir. Hatta, dosya mahkemeye gelmiş olsa bile, icra memurluğuna yapılan gecikmiş itirazın dairece mahkemeye gönderilmesi mümkün ve zorunlu olduğundan, buradaki «merci hatası» da gecikmiş itirazın geçerliliğine bir zarar vermemelidir. Bu görüşün, İcra ve İflâs Yasasının açıklık taşıyan ve gecikmiş itiraz sisteminin Ticaret Mahkemesine yapılmasını öngören İİY. mad. 173/III hükmü karşısında, uygulamada pek benimseneceğini sanmıyoruz.

«Paraya çevirme işlemi» herhangi bir nedenle iptal edildiği takdirde yahut Ticaret Mahkemesince «iflâs»a karar verildik-

(37) Bknz: 12.HD. 27.1.1988 T. 10186/544 — 12.HD. 25.4.1985 T. 14267/3936 — 12.HD. 12.11.1981 T. 6852/8280 — 7.7.1980 T. 4256/5941 — 16.10.1979 T. 7062/8028.

(38) **AKYAZAN, S.** İnceleme ve Açıklamalar, sh: 41.

(39) Bknz: 12.HD. 28.3.1983 T. 977/2292 — İİD. 29.1.1965 T. 1033/1209.

(40) Bknz: 12.HD. 19.6.1986 T. 13150/7069.

(41) Bknz: 12.HD. 27.4.1976 T. 2807/5189.

(42) **DOMANIÇ, H.** Kıymetli Evrak Hukuku, sh: 789.

ten sonra, iflâs kararı Yargıtayca bozulursa, borçlu gecikmiş itirazda bulunabilir mi? «Paraya çevirme işlemi» ve «iflâs kararı» ortadan kalktığına göre, borçlunun gecikmiş itirazda bulunmasına bir engel kalmamış demektir (43).

Gecikmiş itirazda bulunan borçlu, duruşma «harç ve giderlerini» de peşin yatırmak zorundadır. Ancak, duruşma yapıp yapmamak Tetkik Mercii'nin takdirine bağlı olduğundan, Tetkik Mercii duruşma yapılmamasına karar verdiği takdirde, alınan giderler kendisine geri verilir.

Burada karşımıza şöyle bir sorun çıkar: Acaba gecikmiş itirazda bulunan borçlu, duruşma için belirli harç ve giderleri itirazı sırasında ödememişse, bunun sonucu nedir? Bu durumda, «yasanın bu giderlerin peşin yatırılmasını bir zorunluk ve itirazın geçerlik koşulu olarak kabul ettiği» görüşü savunularak, «giderleri peşin yatırılmayan gecikmiş itiraz hükümsüz mü sayılacak» yoksa «Tetkik Mercii'nin önce duruşmaya gerek olup olmadığını saptaması, duruşmaya gerek görülen durumlarda, başvurunun giderleri ödenmesine kadar işleme konmaması ve İY. mad. 65 gereğince takibin ertelenmesi (tâliki) kararı verilmemesi» görüşü (44) mü kabul edilecektir? İkinci görüş her ne kadar daha mantıklı ve doğru ise de maddenin yazılış şekline, birinci görüşün uygulamada be-nimseneceği daha muhtemeldir (45).

Gecikmiş itirazın yapılması için, belirli bir **ş e k i l** öngörül-müş olmadığından, gecikmiş itirazlar **dilekçe ile** olabileceği gibi **sözlü olarak** da yapılabilir (46). Sözlü olarak gecikmiş itirazda bulunulduğu takdirde, borçlunun beyanı, tutanağa geçirilerek, borçlu ve Tetkik Mercii hâkimi ve tutanak kâtibi tarafından imzalanır.

C — Gecikmiş itirazın incelenmesi : Gecikmiş itiraz istemi Tetkik Mercii'nde, **basit yargılama usulüne göre** (HUMK. mad. 507-511) incelenir (İY. mad. 18). Gecikmiş itiraz üzerine, tetkik Mercii, ilk önce «takibin ertelenmesi»nin gerekip gerekmediğini in-celer. Bu konuda bir karar verdikten sonra, borçlunun ileri sürdü-ğü özürün (engelin) gerçek ve geçerli olup olmadığını araştırır. Bu araştırma, kural olarak «evrak üzerinde» yapılır. Ancak, Tetkik Mercii, gerek görürse, iki tarafı hemen çağırarak duruşma yapabilir.

(43) **AKYAZAN, S.** age., sh: 39.

(44) **POSTACIOĞLU, İ.** age., sh: 172 vd. — **KURU, B.** age., sh: 269.

(45) Bknz: **BERKİN, N.** age., sh: 417.

(46) **KURU, B.** age., sh: 268 — **BERKİN, N.** age., sh: 417.

Borçlu, süresi içinde itirazda bulunmasına engel olan hususları (yani özürünün dayanağı olayları) her türlü delil ile ispat edebilir. Gerekirse «tanık» dinletebilir. Tetkik Mercii de, borçlunun sunduğu delilleri serbestçe takdir eder. Kesin kanaat sahibi olabilmek için, borçluya re'sen yemin (HUMK. mad. 355) teklif edebilir... (47).

aa) Tetkik Mercii, ileri sürülen özürü kabul ederse; gecikmiş olarak yapılan itiraz, süresi içinde yapılmış bir itirazmış gibi kabul edilir ve icra takibi de durur (48).

Tetkik Mercii'nin bu kararın gecikmeden, alacaklı, borçlu ve icra dairesine bildirilmesi gerekir.

Özürün kabulü üzerine duran takibe devam edilebilmesi için, alacaklının **itirazın iptali** (İİY. mad. 67) ya da **itirazın kaldırılması** (İİY. mad. 68 vd.) yollarından birine gitmesi gerekir (49).

Alacaklı, «itirazın kaldırılması» yoluna gitmek istiyorsa, bunu Tetkik Mercii'nin «özürün kabulüne» karar verdiği celsede derhal sözlü olarak, Tetkik Mercii'nde bildirebilir (mad. 65/IV). Bu istem üzerine, Tetkik Mercii incelemesine devam ederek, alacaklının «itirazın kaldırılması» istemi hakkında bir karar verir. Böylece alacaklıya, gecikmiş itirazın süratle kaldırılmasını sağlayacak bir imkân tanınmıştır. Ancak, alacaklı bu imkândan yararlanmak istemezse, bir daha «itirazın kaldırılması»nı isteme hakkından yoksun olmayıp, İİY. mad. 67/IV'deki altı aylık süre içinde bu hakkını kullanabilir.

Eğer gecikmiş itirazın kabulünden önce borçlunun malları haczedilmiş durumda ise, alacaklı, Tetkik Mercii'nin «özürün kabulü kararı»nın kendisine tefhim ya da tebliğinden itibaren yedi gün içinde ya **itirazın iptalini** (İİY. mad. 67) ya da **itirazın kaldırılmasını** (İİY. mad. 68 vd.) istemek zorundadır. Aksi halde, haciz kalkar.

bb) Tetkik Mercii, ileri sürülen özürü kabul etmezse; gecikmiş itiraz istemini reddeder. Bu kararla, evvelce «takibin ertelenmesi» ne karar verilmişse, bu karar da kalkar.

Özürün kabulü ve reddi kararı **temyiz** edilebilir (İİY. mad. 363/3) (50). **Yargıtay**, önce «gecikmiş itirazın kabulü

(47) KURU, B. age., sh: 271.

(48) Bknz: 12.HD. 9.9.1976 T. 7486/8913 — 28.2.1964 T. 2048/2711.

(49) Bknz: İİD. 28.2.1964 T. 2048/2711

hakkındaki kararın, temyiz edilemeyeceğine» karar vermişken (51) daha sonra, bu görüşünden dönerek, «gecikmiş itirazın kabulü hakkındaki kararın temyiz edilebileceğini» (52) belirtmiştir...

D — Takip devam ettiği sırada, takip konusu alacağın bir üçüncü kişiye «tüm olarak=külli» (miras) ya da «tek olarak=cüz'i» geçmesi (devri=temliki) halinde, borçluya yeni alacaklı karşısında sahip olacağı itirazları, «gecikmiş itiraz» yolu ile ileri sürebilmek imkânı verilmelidir (53).

E — Vekil, kendi özürünü ileri sürerek, borçluyu temsilen süresinde itirazda bulunamadığını belirtip, gecikmiş itirazda bulunamaz (54-55). Başka bir deyişle, borçluya tanınan «gecikmiş itirazda» bulunma hak ve yetkisi, aynı koşullar çerçevesinde **yasal temsilciler** için de kabul edilmekte ise de, **iradi temsilcilerin** özürleri, gecikmiş itiraz sebebi sayılmamaktadır (56).

F — Ayrıca belirtelim ki, bu madde, borçlunun üçüncü kişide bulunan alacağının alacaklı tarafından haczi üzerine, üçüncü kişinin gönderilen «birinci haciz ihbarnamesi»ne, İY. mad. 89/II gereğince, kusuru olmaksızın bir engel (özür) nedeniyle süresinde -7 gün- itiraz edememesi halinde de uygulanır. Bu takdirde, üçüncü kişinin, engelin (özürün) ortadan kalkmasından itibaren üç gün içinde -İY. mad. 65'in az önce belirtilen koşullarına uyarak- İY. mad. 89/V gereğince Tetkik Merciiine başvurması gerekir (57).

(50) **KURU, B.** age., sh: 272 — **BERKİN, N.** age., sh: 418.

(51) Bknz: İİD. 26.4.1962 T. 4537/4996 (Naklen; **KURU, B.** age., sh: 273, dipn. 128).

(52) Bknz: 12.HD. 25.1.1983 T. 9965/310.

(53) **ÜSTÜNDAĞ, S.** age., sh: 125 — **KURU, B.** Ödeme Emrine İtiraz (Ad. D. 1961/3-4, sh: 291 vd.).

(54) **İNAN, Y.** age., sh: 33 vd.

(55) Bknz: 12.HD. 30.6.1975 T. 4818/6329 — 11.5.1976 T. 3599/5926.

(56) **KURU, B.** age., sh: 266.

(57) **ARSLAN, R.** Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal ve Alacaklarının

(57) **ARSLAN, R.** Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal ve Alacaklarının Haczi (Recai Seçkin'e Armağan, sh: 101 vd.)